

ВСТУП

Досвід набутий військами протиповітряної оборони Сухопутних військ під час проведення Антитерористичної операції на території Донецької та Луганської областей потребує відповідного уточнення Бойових статутів військ протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України, в тому числі й Бойового статуту військ протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України, частина II (дивізіон, батарея (група), з науково-теоретичним і практичним обґрунтуванням цих уточнень.

У Бойовому статуті військ протиповітряної оборони Сухопутних військ, частина II (дивізіон, батарея (група)) викладено основні положення підготовки та ведення протиповітряного бою (виконання інших завдань) підрозділами протиповітряної оборони у взаємодії з підрозділами родів військ і спеціальних військ Сухопутних військ, видів Збройних Сил України, інших військових формувань та правоохоронних органів держави.

Цей Бойовий статут застосовують під час підготовки, бойового застосування та управління дивізіоном, батареєю, групою бойового управління протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України.

Цей Бойовий Статут використовується начальником протиповітряної оборони бригади (полку) під час планування та організації протиповітряної оборони бригади.

Положення, які містяться у Бойовому статуті, слід застосовувати творчо відповідно до обстановки, що склалася, не допускаючи шаблонних дій. Положення є основою для розроблення тактичних прийомів і способів дій у кожному конкретному випадку.

Бойовий статут військ протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України, частина II (батарея (група) розроблено з урахуванням узагальнених зауважень та пропозицій до Бойового статуту військ протиповітряної оборони Сухопутних військ Збройних Сил України, частина II (дивізіон, батарея (рота), група бойового управління, взвод, обслуга, відділення), 2011 року видання, і містить основи підготовки та ведення бою (дій) підрозділами ППО СВ з урахуванням досвіду їх застосування в зоні проведення АТО.

1. ВІЙСЬКА ПРОТИПОВІТРЯНОЇ ОБОРОНИ СУХОПУТНИХ ВІЙСЬК ТА ОСНОВИ ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ

1.1. Призначення, склад підрозділів ППО СВ, їх бойові можливості

1.1.1. Війська протиповітряної оборони Сухопутних військ є родом військ Сухопутних військ Збройних Сил України і призначені для прикриття військ у всіх видах бойових дій, під час їх перегрупування (переміщення), розташування на місці, а також пунктів управління в усіх видах бою. В окремих випадках можуть залучатись для боротьби з наземним і надводним противником, прикриття аеродромів, важливих об'єктів від ударів повітряного противника.

1.1.2. Війська ППО СВ складаються із зенітних ракетних військових частин (підрозділів), зенітних ракетно-артилерійських, зенітних артилерійських і радіолокаційних підрозділів.

1.1.3. Основними завданнями підрозділів¹ ППО є: своєчасне виявлення засобів повітряного нападу та оповіщення про них частин та підрозділів, що прикриваються;

прикриття визначених частин, підрозділів та об'єктів від ударів з повітря шляхом знищення літаків, вертольотів, крилатих ракет, безпілотних літальних апаратів та інших засобів ураження в повітрі;

боротьба з повітряними десантами противника в польоті.

1.1.4. Основними завданнями радіолокаційних підрозділів є: безперервне спостереження за повітряним простором; виявлення повітряних цілей на максимально можливих дальностях, розпізнавання, визначення їх координат, складу та інших характеристик; визначення основних напрямків нальоту засобів повітряного нападу; безперервне спостереження за повітряними цілями, їх супроводження, визначення маневру, характеру створюваних перешкод, застосування хибних цілей, моментів пуску ВТЗ;

оповіщення військ про повітряного противника;

своєчасна видача інформації про цілі, що супроводжуються, на командні пункти (пункти управління), вогневим засобам ППО.

1.1.5. На озброєнні військ ППО СВ знаходяться зенітні ракетні комплекси, зенітні артилерійські комплекси та зенітні гарматно-ракетні комплекси, які за дальністю стрільби та основним тактичним призначенням поділяються на:

а) ЗРК, ЗГРК, ЗАК ближньої дії – до 10 км,

¹ Під підрозділами ППО в цьому Бойовому статуті слід розуміти зенітний ракетно-артилерійський дивізіон, зенітну ракетну, зенітну ракетно-артилерійську, зенітну артилерійську батарею, зенітну самохідно-артилерійську батарею, технічну батарею, батарею управління та радіолокаційної розвідки, групу бойового управління.

б) ЗРК малої дальності – більше 10 км.

1.1.6. Поставлені завдання підрозділи ППО СВ виконують веденням протиповітряних боїв.

Протиповітряний бій – основна форма тактичних дій, являє собою узгоджене та взаємопов'язане за метою, завданнями, місцем і часом ведення вогню та маневру підрозділів ППО, спрямованих на знищення повітряного противника та відбиття його ударів по військах і об'єктах, що прикриваються, або примушення його до відмови виконувати визначене завдання.

Протиповітряний бій частини та підрозділи військ ППО СВ можуть проводити самостійно або у взаємодії з винищувальною авіацією та зенітними ракетними військами ПС, підрозділами ППО ВМС та ВДВ в обмеженому районі протягом певного часу.

1.1.7. Основними складовими протиповітряного бою є: вогонь і маневр силами (засобами).

Протиповітряний бій починається з моменту виявлення повітряного противника та закінчується знищенням повітряного противника.

Під час протиповітряного бою здійснюється розвідка ЗПН противника, РЕБ, маневр вогнем, підрозділами, проведення заходів щодо відновлення порушених систем вогню, розвідки та управління, забезпечення бойових дій.

Протиповітряний бій характеризується рішучістю дій, швидкоплинністю, різкими та швидкими змінами обстановки, високою напруженістю і повинен вестися з максимальним використанням бойових можливостей і максимальним напруженням усіх моральних і фізичних сил особового складу.

1.1.8. Основними характеристиками протиповітряного бою є: тривалість; кількість ЗПН противника, що входить у зону вогню (ураження); кількість проведених стрільб; кількість знищених ЗПН противника; витрата ракет (босприпасів).

1.1.9. Підрозділ ППО СВ може застосовувати наступні способи ведення протиповітряного бою: ведення бою в складі угруповання сил та засобів ППО та ведення самостійних дій підрозділом ППО СВ.

1.1.10. Спосіб ведення протиповітряного бою може реалізовуватись основними прийомами:

застосування мобільних вогневих груп, які мають на озброєнні різні ЗРК та ЗАК, склад яких залежить від бойових завдань та дій повітряного противника;

створення суцільної зони зенітного ракетно-артилерійського вогню на гранично малих (малих) висотах та розподіл зусиль між підрозділами за типами цілей в залежності від їх бойових можливостей;

дії із засідки та дії у якості кочую чого підрозділу.

1.1.11. Самостійне ведення бою підрозділами ППО СВ використовується в умовах, дії у складі угруповання сил і засобів ППО неможливі або недоцільні. При реалізації тактичних прийомів зазначеного способу ведення вогню здійснюється: у визначених секторах стрільби; з вибором цілі за пріоритетними для ЗРК ознаками та з вибором цілей заздалегідь встановленими правилами.

1.1.12. Підрозділи ППО приймають участь: у бойових діях, стабілізаційних діях, боях, ударах військових частин (підрозділів) оперативних командувань (угруповань військ); бойових діях угруповання Повітряних Сил, ВМС; бойових діях Високомобільних десантних військ.

1.1.13. Для виконання завдань прикриття військ та об'єктів від ударів з повітря створюється система ППО, яка є складовою побудови оборони.

Система ППО – створені за єдиним замислом і планом, взаємопов'язані між собою сили та засоби для виконання завдань з ведення розвідки повітряного противника з метою своєчасного виявлення засобів повітряного противника та оповіщення про нього своїх військ, знищення засобів повітряного нападу та прикриття підрозділів і об'єктів.

Система ППО бригади включає системи:

розвідки повітряного противника і оповіщення про нього військ; зенітного ракетно-артилерійського прикриття; управління.

1.1.14. Система розвідки повітряного противника і оповіщення є сукупність розгорнутих для виконання бойових завдань радіолокаційних станцій, станцій виявлення повітряних цілей вогневих засобів ППО та постів візуального спостереження та створеної ними єдиної зони розвідки та оповіщення.

Вона повинна забезпечити: виявлення повітряних цілей з усіх напрямків в усьому діапазоні висот на максимальном можливих відстанях із зосередженням зусиль на найбільш імовірних напрямках дій повітряного противника; викриття його складу, бойового порядку, напрямку дій, наявності і характеру перешкод, безперервне слідування за повітряним противником і видачу інформації про нього на командні пункти (пункти управління) військ ППО і оповіщення про нього військ, що прикриваються, та сусідів.

Ефективність, надійність і стійкість системи радіолокаційної розвідки досягаються ешелюваною її побудовою, сумісним використанням радіолокаційних станцій з різними діапазонами робочих частот, резервних радіолокаційних засобів на напрямках можливих дій авіації противника на гранично малих висотах і ділянках, що не переглядаються постійно діючими радіолокаційними підрозділами (засобами).

1.1.15. Система зенітного ракетно-артилерійського прикриття є основою протиповітряної оборони, створюється за єдиним замислом дій і планом